

A nők helyzete háború idején

Az Európai Parlament 2012. február 2-i állásfoglalása a nők háború alatti helyzetéről (2011/2198(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Egyesült Nemzetek által 1948. december 10-én kihirdetett Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, valamint az emberi jogokról szóló 1993. június 25-i világkonferencia bécsi nyilatkozatára és cselekvési programjára, különösen annak a fegyveres konfliktusok során elkövetett módszeres erőszakos közösülésről, szexuális rabszolgaságról és kényszerterhességről szóló I-28–29. és II-38. bekezdésére,
- tekintettel a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló, 1979. december 18-i ENSZ-egyezményre, valamint az Egyesült Nemzeteknek a nőkkel szembeni erőszak megszüntetéséről szóló 1993. december 20-i nyilatkozatára¹,
- tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló 1325. (2000) és 1820. (2008) számú határozatára, az ENSZ Biztonsági Tanácsának a nőkkel és gyermekekkel szemben fegyveres konfliktusok során elkövetett nemi erőszakkal szembeni 1888. (2009) számú határozatára, az ENSZ Biztonsági Tanácsának az ENSZ Biztonsági Tanácsa 1325. számú határozatának végrehajtására és nyomon követésére irányuló 1889. (2009) számú határozatára, valamint az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1960. (2010) számú határozatára, amely a fegyveres konfliktusok során elkövetett nemi erőszakkal kapcsolatos adatok összegyűjtésére és az elkövetők jegyzékbe vételére szolgáló mechanizmust hozott létre,
- tekintettel az ENSZ főtitkárának a konfliktusok során elkövetett szexuális erőszakkal foglalkozó különleges képviselőjének 2010. márciusi kinevezésére,
- tekintettel a negyedik Nőügyi Világkonferencián 1995. szeptember 15-én elfogadott pekingi nyilatkozatra és cselekvési platformra, továbbá az ENSZ ezt követő Peking+5 (2000), Peking+10 (2005) és Peking+15 (2010) különleges ülésein elfogadott záródokumentumokra,
- tekintettel az ENSZ Közgyűlésének 2000. február 7-i 54/134. számú határozatára, amely november 25-ét a nők elleni erőszak felszámolásának világnapjává nyilvánította,
- tekintettel az Európai Tanács által 2011 márciusában elfogadott, a férfiak és a nők közötti egyenlőségről szóló európai paktumra (2011–2020)²,
- tekintettel „A nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó stratégia 2010–2015” című bizottsági közleményre (COM(2010)0491),

---

¹ A/RES/48/104.

² A 2011. március 7-i tanácsi következtetések melléklete.

- tekintettel az Európai Unió Tanácsának a fejlesztési együttműködés során a nemek közötti esélyegyenlőség előmozdításáról szóló cselekvési tervére (SEC(2010)0265), amelynek célja, hogy az EU partnerországokkal folytatott együttműködése során minden szinten biztosítsa a nemek közötti esélyegyenlőség érvényesítését,
- tekintettel az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló 1325. és 1820. számú határozatának EU általi végrehajtására vonatkozó átfogó megközelítés uniós mutatóiról szóló 2011. évi jelentés¹,
- tekintettel az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló 1325. és 1820. számú határozatának EU általi végrehajtására vonatkozó átfogó megközelítés 2010. évi mutatóira,
- tekintettel az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló 1325. és 1820. számú határozatának EU általi végrehajtására vonatkozó átfogó megközelítésre², és az ENSZ BT 1325. számú határozatának, továbbá az azt megerősítő 1820. számú határozatának a KBVP keretében történő végrehajtásáról szóló, szintén 2008 decemberében elfogadott operatív dokumentumra,
- tekintettel a nők és lányok elleni erőszakról és megkülönböztetésről szóló európai uniós iránymutatásokra,
- tekintettel a nemek közötti esélyegyenlőségnek és a nemek közötti esélyegyenlőség általános érvényesítése elvének a válságkezelésben történő előmozdításáról szóló 2006. november 13-i tanácsi következtetésekre,
- tekintettel a Tanács által elfogadott KBVP-műveletekre vonatkozó általános viselkedési normákra³,
- tekintettel a Nemzetközi Büntetőbíróság 1998. július 17-én elfogadott Római Statútumára, különösen annak 7. és 8. cikkére, amely az erőszakos közöszlést, a szexuális rabszolgaságot, a kényszerprostitúciót, a kényszerterhességet, a kényszersterilizálást és a szexuális erőszak minden más formáját az emberiség elleni és háborús bűnöknek tekinti,
- tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló 2000. évi 1325. számú határozata tizedik évfordulójáról szóló, 2010. november 25-i állásfoglalására⁴,
- tekintettel a nemek közötti esélyegyenlőségnek az EU külkapcsolataiban, valamint a béke megszilárdítása és az állami intézményrendszer kiépítése terén történő általános érvényesítéséről szóló 2009. május 7-i állásfoglalására⁵,
- tekintettel a nők fegyveres konfliktusokban kialakult helyzetéről, valamint a konfliktust követő helyzetben lévő országokban az újjáépítésben és a demokratikus

---

¹ A 2011. május 11-i 09990/2011. sz. tanácsi dokumentum.

² A Tanács 2008. december 1-jei 15671/1/2008 dokumentuma.

³ A Tanács 2005. május 18-i 08373/3/2005. sz. dokumentuma.

⁴ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0439.

⁵ HL C 212. E, 2010.8.5., 32. o.

folyamatban játszott szerepükről szóló 2006. június 1-i állásfoglalására¹,

- tekintettel eljárási szabályzata 48. cikkére,
- tekintettel a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság jelentésére, valamint a Fejlesztési Bizottság véleményére (A7-0429/2011),
- A. mivel az ENSZ BT 1325. számú határozatának elfogadása óta az elmúlt tíz évben csak korlátozott előrelépés történt; mivel néhány esetben kvótákat állítottak fel a nők kormányokban való részvételére, és a képviseleti intézményekben emelkedett a nők száma; mivel azóta nagyobb tudatosság alakult ki a konfliktusokban jellemző, nemek közötti különbségekkel kapcsolatosan; mivel az erőfeszítések ellenére a nők részvétele a béketárgyalásokban néhány kivételtől eltekintve még mindig a hivatalosan résztvevők 10%-a alatt van²;
- B. mivel létrehozták a konfliktusok során elkövetett szexuális erőszakkal foglalkozó ENSZ különleges képviselői posztot, amelyet jelenleg Margot Wallström tölt be;
- C. mivel a tömeges megerősztakolások formájában elkövetett erőszakos közöseléseket, az emberkereskedelmet és a szexuális zaklatások a nők és gyermekek ellen elkövetett más formáit a világ konfliktus sújtotta régióiban továbbra is háborús taktikaként alkalmazzák, ami túrhetetlen; mivel a konfliktus utáni helyzetben lévő térségekben kialakuló hatalmi úr a nők és lányok jogainak csorbulásához vezethet, ahogy az Líbián és Egyiptomban is tapasztalható;
- D. mivel a háborúk alatt elkövetett szexuális erőszak mind fizikailag, mind pszichésen súlyos következményekkel jár az áldozatokra nézve (meddőség, inkontinencia, nemi úton terjedő betegségek veszélye), és mivel ezeket a nőket gyakran megbélyegzik, kirekesztik, rosszul bánnak velük, meggyalázottnak tartják őket, és gyakran kizárják őket a közösségből, sőt akár meg is ölik őket;
- E. mivel az áldozatok hozzátartozói is rendkívül érintettek és a szexuális erőszakot megalázásként élük meg; mivel az erőszakos cselekmény során fogant gyermekek elutasítottá válhatnak; mivel ez az elutasítás kegyetlen módon is történhet, születéskor való elhagyás vagy csecsemőgyilkosság formájában;
- F. mivel az ENSZ emberi jogi világkonferenciáján 1993. június 25-én elfogadott bécsi nyilatkozat megerősíti, hogy a „nők és leányok emberi jogai elidegeníthetetlen, teljes és oszthatatlan részét képezik az egyetemes emberi jogoknak”,
- G. mivel aggódik amiatt, hogy a szexuális erőszak elkövetői a legtöbb esetben büntetlenül maradnak, amire Columbia esete példa, ahol a fegyveres konfliktus során a nők elleni szexuális erőszak bevett és szinte teljes büntetlenséget élvező hallgatólagos gyakorlat, és mivel az erőszak e formáját háborús bűncselekménynek kellene tekinteni;
- H. mivel elismeri, hogy a békefenntartó erőknél és/vagy civil szervezeteknél dolgozó nők

---

¹ HL C 298. E, 2006.12.8., 287. o.

² A nők, béke és biztonság a békefenntartásban című ENSZ BT 1325. (2000) számú határozat végrehajtásának tíz évéről szóló hatásvizsgálat. Az ENSZ békefenntartási műveletekkel foglalkozó főosztálya, Műveleti Területeket Támogató Főosztály, 2010.

a kultúrák közötti közvetítőként fontos modellszerepet töltenek be és ösztönző erőt jelentenek a helyi nők számára, illetve hozzájárulnak a sztereotípiák eloszlatásához a helyi férfiak körében, ezenkívül ők jobban tudnak kommunikálni a helyi asszonyokkal;

- I. mivel a legtöbb országban a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos tevékenységek nem élveznek kiemelt prioritást, a nemek közötti egyenlőség kérdése másodlagos, és kulturális, vallási és társadalmi-gazdasági szokásokkal indokolják az előrelépés akadályozását a nemek közötti egyenlőség és a nők jogai terén;
- J. mivel már a polgári és biztonsági missziók tervezésének kezdeti szakaszában hangsúlyt kell helyezni a nemi szempontokra; mivel a békefenntartó missziók alapvető fontosságúnak bizonyultak a nemi dimenzió megelőzésbe, leszerelésbe és konfliktust követő helyreállításba történő bevezetése szempontjából;
- K. mivel a történelem már bebizonyította, hogy főként a férfiak vetik bele magukat a háborúba, és ebből adódóan a nők párbeszédre és erőszakmentességre vonatkozó különleges képessége hatékony módon járulhatna hozzá a konfliktusok megelőzéséhez és békés rendezéséhez;
- L. mivel az a tény is alátámasztja a nők bevonásának és a nemi dimenzióknak a fontosságát, hogy ahol több nő vesz részt a konfliktusrendezési és béketeremtési műveletekben, valamint a béketárgyalásokban, ott az újjáépítés és a béke megszilárdítása több területre kiterjed: például piaci infrastruktúrára, vidéki közutakra, egészségügyi klinikákra, elérhető iskolákra, óvodákra stb.;
- M. mivel 2010-ben 17 mutatót fogadtak el az átfogó megközelítésre vonatkozóan¹ és sikeres erőfeszítések történtek az ezen mutatókon alapuló első ellenőrző jelentés 2011-ben történő benyújtására²; mivel nagy szükség van világos metodológián és megfelelő mutatókon alapuló átfogó uniós ellenőrző jelentésekre;
- N. mivel rendkívül fontosak a nőkre, a békére és a biztonságra vonatkozó nemzeti cselekvési tervek, és azoknak céljukat, végrehajtásukat és ellenőrzésüket tekintve EU-szerte egyforma európai minimumkövetelményeken kell alapulniuk;
- O. mivel a Bizottság 2011. augusztus 31-én úgy határozott, hogy további 300 millió eurót bocsát rendelkezésre Afrikában a béke és a biztonság megteremtésére; mivel 2011-ben legalább tizenkét afrikai államot sorolnak a jelenlegi konfliktusrégiók közé, amelyek a becslések szerint együttesen 386,6 millió lakost számlálnak,
- P. mivel az olyan, konfliktust követő helyzetben, ahol már megkezdődtek az újjáépítési és helyreállítási munkálatok, a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos intézményi mechanizmusok és kötelezettségvállalások hatékony kezdeti lépést jelentenek a nők jogainak védelme és támogatása tekintetében; mivel az összes érintett szereplő – mint például a kormányok és politikai képviselők, a nem kormányzati szervezetek, a civil társadalmi csoportok és a tudományos élet képviselői – bevonása, valamint a politikai, pénzügyi és jogi értelemben is támogatásra szoruló nőszervezetek, csoportok és hálózatok – ideértve a népesség legsérülékenyebb tagjait, a migráns, a saját hazájukon belül lakóhelyüket elhagyni kényszerült és menekült nőket – közvetlen részvétele

---

¹ A 2010. július 14-i 11948/2010. sz. tanácsi dokumentum.

² A 2011. május 11-i 09990/2011. sz. tanácsi dokumentum.

lényeges előfeltétele a béketeremtésnek, a fenntartható fejlődés elérésének, és egy olyan demokratikus társadalom létrejöttének, amely tiszteletben tartja a nők jogait és a nemek közötti egyenlőséget;

- Q. mivel a nők válsághelyzetekben fennálló veszélyeztetettségének mélyebb okai gyakran többek között abban rejlenek, hogy a nők korlátozott mértékben részesülhetnek oktatásban, illetve vállalhatnak munkát, és következésképpen a nők gazdasági emancipációja elengedhetetlen eleme a fegyveres konfliktusokban elkövetett, nemekhez kötődő erőszak elleni küzdelemnek; mivel a nők kormányzásban való részvétele – háborús és békeidőkben egyaránt – továbbra is korlátozott, ennek ellenére az a nemek közötti egyenlőség megteremtésének legfőbb prioritása és döntő fontosságú eleme marad;

A nők vezető szerepe a béke és biztonság megteremtésében

1. kéri, hogy a békefolyamatokhoz nyújtott uniós támogatás szabja meg feltételként a nők béketárgyalásokat folytató nemzetközi csapatokban való részvételét; kéri, hogy tegyenek előrelépéseket azzal kapcsolatban, hogy a békefolyamatokkal kapcsolatos tárgyalásokba állandó jelleggel bevonják a női vezetőket, a nők jogaival foglalkozó helyi szervezeteket és/vagy a civil társadalmi csoportokat;
2. hangsúlyozza a politikai párbeszéd fontosságát a nők szerepének megerősítése szempontjából, és kéri az uniós küldöttségeket, hogy a fogadó országok kormányaival folytatott politikai és emberi jogi párbeszédekbe foglaljanak bele a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos kérdéseket; felszólítja a Bizottságot, az Európai Külügyi Szolgálatot (EKSZ) és a tagállamokat, hogy aktívan mozdítsák elő és támogassák, hogy a nők szerepének megerősítése megjelenjen szempontként az Unión kívüli országokkal és szervezetekkel folytatott kapcsolataikban;
3. üdvözli „A nemek közötti egyenlőség és a nők szerepvállalása a fejlesztési együttműködésben” című uniós cselekvési tervet, és kéri az EU főképviselőjét, hogy tegyen meg minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy az uniós küldöttségek személyzete megfelelő és hatékony képzésben részesüljön a nemekkel kapcsolatos kérdéseknek a békefenntartás, a konfliktusmegelőzés és a béketeremtés során történő figyelembevételével kapcsolatban; arra kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsanak megfelelő technikai és pénzügyi segítséget az olyan programok támogatásának céljából, amelyek lehetővé teszik, hogy a nők teljes mértékben részt vehessenek a béketárgyalások lefolytatásában, valamint amelyek biztosítják a nők részvételét a civil társadalom egészében;
4. felszólítja az EU-t és a tagállamokat, hogy aktívan mozdítsák elő a nők számának különösen vezető szerepben történő növekedését a katonai és a polgári békefenntartó műveletekben, és ennek érdekében az alábbiakat kéri:
  - szervezzenek nemzeti kampányokat, amelyek a fegyveres erőket és a rendőrséget a nők és férfiak számára életképes választásként mutatják be a lehetséges sztereotípiák eloszlása érdekében; e kampányok foglaljanak magukban tájékoztató rendezvényeket és nyílt napokat, amelyek érdemi felvilágosítást adnak a hadsereg által kínált képzési és munkalehetőségekről;
  - vizsgálják felül a katonaságnál alkalmazott előléptetési politikát annak

megvizsgálása érdekében, hogy az előléptetések esetében a nőket éri-e hátrányos megkülönböztetés annak ellenére, hogy nemükre való tekintet nélkül a férfi kollégáikkal egyenrangúnak tekintik őket;

- foglaljanak bele a fegyveres erőkre vonatkozó politikákba nőbarát politikákat, mint például a szülési szabadság lehetőségét;
  - mozdítsák elő a női modellszerepeket: a bátor nők, akik tetteikkel elősegítették a változást;
  - vonjanak be több nőt, különösen a polgári műveletekbe, a magas rangú pozíciókba és a helyi közösséggel való kapcsolatteremtésbe;
  - alaposan képezzék ki a polgári műveletekben részt vevő férfiakat és nőket a nemekkel kapcsolatos szempontokról, a konfliktushelyzetekben lévő nők és gyermekek védelméről, azok sajátos igényeiről és emberi jogairól, valamint a fogadó országok kultúrájáról és szokásairól, ami a résztvevők fokozottabb védelmének és annak biztosítása érdekében fontos, hogy a nők és férfiak kiképzésében ne legyen különbség;
5. többek között a Stabilitási Eszköz keretében megfelelő uniós támogatást kér, hogy a nők hatékonyan részt tudjanak venni a nemzeti és helyi szintű képviselői intézményekben, valamint minden döntéshozatali szinten a konfliktusrendezésben, a béketerárgyalásokban, a béketeremtési műveletekben és a konfliktus utáni tervezésben;
6. rámutat, hogy a katonai és polgári missziókban szolgáló uniós állomány tekintetében magatartási kódex kidolgozására van szükség, amely a szexuális kizsákmányolást elfogadhatatlan magatartásként és bűncselekményként jelöli meg, és hogy azt súlyos igazgatási és büntetőjogi szankciók kiszabása mellett szigorúan tartassák be a humanitárius missziókban alkalmazott, nemzetközi intézményeket képviselő személyek, valamint békefenntartók és diplomaták által elkövetett szexuális erőszak esetén; zéró toleranciára szólít fel a gyermekek és nők fegyveres konfliktusok során, illetve menekülttáborokban zajló szexuális kizsákmányolásával szemben, és e tekintetben üdvözli az ENSZ elefántcsontparti művelete során a békefenntartók által elkövetett állítólagos szexuális kizsákmányolással kapcsolatban a közelmúltban végzett ENSZ-vizsgálatokat;

A fegyveres konfliktusok nőkre kifejtett hatása

7. egyértelműen elítéli a nők ellen elkövetett szexuális erőszak háborús taktikaként történő folyamatos alkalmazását, mivel ez háborús bűncselekmény; tudatában van, hogy az ilyen erőszakos cselekmények mély testi és lelki sérüléseket hagynak az áldozatokban, valamint családjukat illetően drámai következményekkel járnak, és hangsúlyozza, hogy az áldozatoknak szóló támogatási programokon keresztül foglalkozni kell ezzel a jelenséggel, és a szexuális erőszak háborús fegyverként való alkalmazásának megelőzését és mérséklését szolgáló összehangolt intézkedéscsomag bevezetése érdekében a politikai vezetés mozgósítására szólít fel; e tekintetben rámutat a Kongóban folyamatosan uralkodó drámai helyzetre; emlékeztet arra, hogy 2010. július 30. és augusztus 4. között a kelet-kongói bányavidéken tömeges nemi erőszakra került sor, továbbá 2009-ben Kelet-Kongóban legalább 8300 erőszaktevélyről érkezett bejelentés, 2010 első negyedében pedig legalább 1244 nő tett bejelentést arról, hogy

megerősözték, vagyis naponta átlagosan 14-szer került sor szexuális erőszakra; rámutat, hogy ez a helyzet 2011-ben sem változott; sürgeti mindkét kongói uniós missziót – EUPOL RD Congo és EUSEC RD Congo –, hogy a kongói biztonsági helyzet megreformálására irányuló erőfeszítések keretében tekintsék fő prioritásnak a nemi erőszak elleni küzdelmet és a nők részvételének előmozdítását;

8. hangsúlyozza, hogy mivel a szexuális erőszakot, amelynek áldozatai többnyire nők és gyermekek, még tovább súlyosbítja többek között a nemek egymástól való eltávolodása, az erőszak általános, de főként a társadalom militarizálásának formájában való terjedése és a társadalmi struktúra összeomlása, ezért külön figyelmet és erőforrásokat kell fordítani az ilyen háborús bűncselekmények megelőzésére;
9. felhívja a tagállamokat, hogy mozdítsák elő családsegítő intézkedések elfogadását, hogy visszaszorítsák a fegyveres konfliktusok családi életre gyakorolt kedvezőtlen hatásait;
10. felszólít, hogy folytassanak szorosabb együttműködést a helyi női szervezetekkel egy korai riasztási rendszer kialakítása érdekében, hogy ha mód van rá lehetővé váljon számukra, hogy ők maguk megelőzzék a zaklatásokat vagy csökkentsék azok előfordulását;
11. kéri a Bizottságot, hogy hozzáférhető finanszírozáson keresztül és kapacitásépítés révén támogassa a civil társadalmi csoportokat, különösen a női csoportokat és a nemi szempontú programmal rendelkező csoportokat annak érdekében, hogy elláthassák felügyeleti szerepüket különösen a bukott államokkal kapcsolatban;
12. felháborodásának ad hangot amiatt, hogy a szexuális erőszak elkövetői továbbra is büntetlenül maradnak; határozottan felszólít, hogy vessenek véget annak, hogy a nemi erőszak elkövetői büntetlenül maradnak; felszólítja a nemzeti hatóságokat, hogy hajtsák végre a büntetlenséggel kapcsolatban alkalmazandó törvényeket, és kéri, hogy erősítsék meg az igazságügyi rendszert, továbbképzést nyújtva a bírák és ügyészek számára annak érdekében, hogy előmozdítsák a nemi erőszakkal kapcsolatos nyomozást és büntetőeljárásokat; nagyfokú láthatóságot és nyilvánosságot szorgalmaz ezért a bünvádi eljárások esetében, ami segít elterjeszteni a világban, hogy nem tűrik az ilyen cselekményeket;
13. kéri, hogy a büntetlenség kérdése játsszon fő szerepet a béketárgyalásokban, mivel igazságszolgáltatás nélkül a béke nem valósítható meg, és hogy az elkövetőket állítsák bíróság elé és tetteikért részesüljenek büntetőjogi következményekben; hangsúlyozza, hogy a büntetlenség nem képezhet tárgyalási alapot; elítéli, hogy a háborúk során nőkkel szemben elkövetett erőszak elkövetőinek jogi felelősségre vonása gyakran túl lassú, és ez újabb szenvedést okoz az áldozatoknak, ezért kéri, hogy az igazságszolgáltatás az ésszerű határidők és a háborúk áldozataivá vált nők méltóságának tiszteletben tartása mellett legyen határozott és pártatlan;
14. emlékeztet, hogy az oktatás központi szerepet játszik a nők és lányok helyzetének megerősítésében, valamint a sztereotípiák elleni küzdelemben és a szemléletváltásban; kéri, hogy a nők méltóságának tiszteletben tartását hangsúlyozó oktatási programok keretében alakítsanak ki tudatosságnövelő programokat és/vagy erősítsék meg azokat;
15. erőfeszítéseket kér annak érdekében, hogy a háborús övezetekben olyan női klinikák

- működjenek, ahol a szexuális erőszak és a lelki terror áldozataival foglalkoznak;
16. követeli, hogy a konfliktusok során a kegyetlenkedések és az erőszak áldozatává váló nőknek legyen lehetőségük arra, hogy panaszukkal a nemzetközi bíróságokhoz fordulhassanak méltóságukat megőrizve és az igazságszolgáltatás védelmét élvezve a fizikai támadások és az olyan kihallgatási helyzetek okozta trauma ellen, amikor a kihallgatók érzéketlenséget mutatnak az őket ért trauma iránt; követeli, hogy számukra igazságot szolgáltatassanak mind polgári, mind büntetőjogi értelemben, továbbá hogy indítsanak olyan, az áldozatokat támogató programokat indítsanak, amelyek segítik visszailleszkedésüket gazdasági, társadalmi és pszichológiai értelemben egyaránt;
17. kéri az EU-t és a tagállamokat, hogy ténylegesen támogassák a nők és lányok elleni erőszakra szóló európai uniós iránymutatások végrehajtását, mégpedig az alább különleges intézkedések révén:
- a nemi erőszakkal kapcsolatos valamennyi bírósági eljárás ellenőrzésére és nyomon követésére szolgáló hatékony rendszer kialakítása;
  - olyan intézkedések, stratégiák és programok elfogadása, amelyek nem csupán a védelemre és a büntetőjogi elemekre összpontosítanak, hanem – ami fontosabb – a megelőzésre is;
  - olyan programok kialakítása, amelyek – lehetőleg női szakorvosok által – ingyenes egészségügyi és pszichológiai tanácsadást nyújtanak az erőszak áldozatainak anyanyelvükön, valamint kultúrájukkal és szokásaikkal összhangban;
  - az egészséggel, különösen a reproduktív és szexuális egészséggel kapcsolatos tanfolyamokat és könnyen hozzáférhető szakirodalmat biztosító programok kialakítása nők és férfiak számára, és az érintett népek kultúráját figyelembe vevő tudatosságnövelő programok;
  - olyan konkrét intézkedések meghozatala, amelyek háborús helyzetben is biztosítják a nők méltányos hozzáférését a közegészségügyi rendszerekhez¹, az Egészségügyi Világszervezet által megfogalmazottaknak² megfelelően különös tekintettel az alapszintű egészségügyi ellátáshoz, ideértve az anyák és gyermekek védelmét, és a szülészeti és nőgyógyászati ellátáshoz való hozzáférésre,
  - tanúvédelmi programok kialakítása az áldozatok védelme és arra való ösztönzésük érdekében, hogy védelmük garantálásának tudatában elő merjenek lépni és tanúskodjanak támadójuk ellen;
18. kiemeli, hogy kulcsfontosságú annak biztosítása, hogy a nők egyenlő szereplőkként legyenek jelen az igazságszolgáltatási reformfolyamatokban, illetve a transznacionális igazságszolgáltatási folyamatokban, hogy ily módon hatékonyan tudják pártolni a

---

¹ Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 25. cikke és az Európa Tanács felülvizsgált szociális chartája I. része 11. elvének értelmében.

² Az Egészségügyi Világszervezet 56. közgyűlése A56/27, 2003. április 24-i 14.18-as számú ideiglenes napirendi pont, Az elsődleges egészségügyi ellátásokról szóló nemzetközi konferencia, Alma Ata 25. évforduló, Titkársági jelentés.

nemzeti igazságszolgáltatási rendszerekben az egyenlő jogok érvényesítését;

19. felhívja a Bizottságot, az EKSZ-t és az európai parlamenti küldöttségeket, hogy – a háborús időkben a nők szexuális jogainak védelmére, valamint az elkövetők büntetlenségének elkerülésére irányuló szükséges lépésként – találják meg a módját a (Nemzetközi Büntetőbíróságról szóló) 1998. évi Római Statútum azon fejlődő országok általi aláírásának, ratifikálásának és végrehajtásának előmozdítására, amelyek ezt még nem tették meg;
20. elítéli a túszejtést, és felhív a konfliktusok során alkalmazott élőpajzsok alkalmazásának erőteljesebb megbüntetésére;
21. felszólít arra, hogy többek között a szexuális visszaélések elkerülése érdekében biztosítsanak a női raboknak a férfiakétól külön elhelyezést;
22. hangsúlyozza az eltűnt hozzátartozók sorsának megismeréséhez való jog fontosságát, és felszólítja a fegyveres konfliktusokban részt vevő feleket, hogy tegyenek meg minden lehetséges intézkedést az eltűntként bejelentett személyek felkutatására;
23. felszólít a nők erőszakkal, kényszerprostitúcióval, valamint a tisztességtelen támadás valamennyi formájával szembeni további védelmet biztosító különintézkedésekre, különös gondot fordítva a várandós nőkre és kisgyermekes anyákra az élelemmel, ruházattal való ellátás, az evakuálás és szállítás, valamint az orvosi létesítmények tekintetében, annak érdekében, hogy megelőzzék a fejlesztésfinanszírozási eszköz keretében a 2014–2020-as időszakra kiemelt fontosságú területekként meghatározott nem kívánt terhességet és szexuális úton terjedő betegségeket;
24. felszólítja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg képzett személyzetből (például orvosokból, pszichológusokból, szociológusokból, jogi tanácsadókból stb.) álló gyorsreagálású egységek létrehozásának lehetőségét, amelyek célja az azonnali és a helyszínen történő támogatás nyújtása a nemi alapon elkövetett bűncselekmények áldozatai számára;
25. üdvözli az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa 1960. számú határozatának elfogadását, amely részletes tájékoztatást ír elő a fegyveres konfliktusok során elkövetett nemi erőszak feltételezett elkövetőiről; kéri a tagállamokat, hogy tegyenek meg mindent az 1960. számú határozat végrehajtása érdekében;
26. kéri, hogy végezzenek elemzést annak lehetőségéről, hogy az alkalmazandó nemzetközi és nemzeti jogszabályokkal összhangban megfelelő kompenzációt fizessenek az áldozatoknak a családra, illetve az áldozatok gyermekeire gyakorolt pszichológiai következményeket is figyelembe véve;
27. kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyék lehetővé a nők számára, hogy érvényesíthessék jogaikat a földhöz jutás, az öröklés, valamint a hitelhez és a megtakarításokhoz való hozzáférésük tekintetében a konfliktus utáni helyzetekben, különösen azokban az országokban, ahol a nők tulajdonjogai jogilag nem érvényesíthetők és társadalmilag nem elismertek;
28. hangsúlyozza annak szükségességét, hogy kiegészítsék a nőkről kialakított „sebezhető áldozat” képet egy olyan képpel, miszerint a nők egy olyan jelentősen elkülöníthető

társadalmi csoportot alkotnak, akik értékes erőforrást és kapacitást jelentenek, valamint saját feladatokkal rendelkeznek; úgy véli, hogy a nők befolyásolják a dolgok menetét, és tevékenységükkel alakítaniuk kell a fejlődési folyamatot; úgy véli, hogy a háború áldozataivá vált nőket többé nem pusztán a háború áldozatainak, hanem a stabilitás és a konfliktusmegoldás tevékeny résztvevőinek kell tekinteni; hangsúlyozza, hogy általánosságban a nők csak akkor tudják ezt a szerepet betölteni, ha egyenlő arányban képviseltetik magukat a politikai és gazdasági döntéshozatalban;

29. rámutat, hogy a nőknek a háború sújtotta országokban betöltött szerepét és a háborút követő újjáépítéshez való hozzájárulását illetően felfogásunknak túl kell lépnie a „nők háborús tapasztalatainak” általános megközelítésén, és el kell ismerni a nők tapasztalatainak egyediségét és sokféleségét;

Ajánlások

30. kéri a nőket, a béke és a biztonság kérdéseivel foglalkozó uniós különmegbízotti poszt létrehozását a nemek közötti egyenlőség elvének érvényesítése és az EKSZ-en belül az ENSZ-nél dolgozó kollégákkal való hatékonyabb kapcsolattartás érdekében; kéri, hogy a koherencia és a hatékonyság biztosítása, valamint az elfogadandó stratégiák és intézkedések módszeres, következetes és mindenre kiterjedő végrehajtása érdekében a nemi és biztonsági szempontokkal foglalkozó valamennyi vonatkozó uniós politika, munkacsoport és egység/tájékoztatási központ ezen uniós különmegbízott koordinációja alatt működjön, illetve hozzá kapcsolódjon;
31. kéri, hogy támogassák és ismerjék el a nőket, a béke és a biztonság kérdésével foglalkozó informális munkacsoportot;
32. felszólít arra, hogy fordítsanak külön figyelmet a nemek közötti egyenlőség érvényesítésére a béketeremtés, konfliktusmegelőzés és -rendezés, a békefenntartó műveletek, valamint a konfliktus utáni helyreállítás és újjáépítés során, valamint hogy az országstratégiai dokumentumok nemi dimenziót is tartalmazzanak;
33. erőteljesen ösztönzi az EKSZ-t, a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a konfliktusövezetekben élő nők helyzetére irányuló fellépéseikbe foglaljanak bele fejlesztéssel kapcsolatos szempontokat, különösen elismerve az anyaság védelmére és támogatására irányuló jogokat, a gyermekgondozást és gyermeknevelést, valamint a nők egészségügyi és gazdasági biztonságát, különös figyelmet fordítva a tulajdonjogokra, különösen a földtulajdon és földművelés tekintetében;
34. üdvözli az EU határozatát, miszerint egy 17 végrehajtási mutatót tartalmazó jegyzéket fogad el annak érdekében, hogy értékelni tudja a nemekkel kapcsolatos saját teljesítményét a bizonytalan, konfliktus alatti és utáni helyzetben levő országokban; hangsúlyozza, hogy ezek a mutatók még javításra szorulnak, és minőségi szempontokat is kell hogy tartalmazzanak; kéri a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy a programozási és végrehajtási szakaszban vegye figyelembe ezen értékelési eljárás következtetéseit;
35. kéri az Európai Külügyi Szolgálatot (EKSZ), hogy a 2010. július 26-i 2010/427/EU tanácsi határozat 9. cikkének megfelelően biztosítsa, hogy a konfliktus előtti, alatti és utáni helyzetekben a nemek közötti egyenlőség előmozdítását szolgáló, országokat érintő kezdeményezések programozásának, végrehajtásának és nyomon követésének

irányítása küldöttségi szinten folyik annak érdekében, hogy a súlypont az egyes helyzetek sajátosságaira és a meglévő regionális dimenzió valószínűségére kerüljön;

36. kéri a tagállamokat, hogy fogadják el, hajtsák végre és kövessék nyomon a nőkre, a békére és a biztonságra vonatkozó nemzeti cselekvési terveiket; ismételten felhívja az EU-t és tagállamait, hogy terveikben és stratégiáikban alakítsanak ki minimumkövetelményeket, amelyek egyedi mutatókkal, referenciaértékekkel, határidőkkel, előirányzott költségvetéssel és hatékony ellenőrző mechanizmussal kísért reális célkitűzéseket tartalmaznak; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a nem kormányzati szervezet bevonják a cselekvési tervek kidolgozásába, végrehajtásába és ellenőrzésébe;
37. felszólítja az EU-t, hogy biztosítsa a missziókba és műveletekbe való kiegyensúlyozott felvételt, és mozdítsa elő, hogy több nő kerüljön vezetői pozícióba, például az EU harmadik országokban működő küldöttségei vagy az EU-missziók élére;
38. hangsúlyozza a Bizottság azon felhívását, hogy az EU támogassa a harmadik országokat nemzetközi kötelezettségeik – így a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény, a kairói cselekvési program, a pekingi cselekvési platform és a millenniumi fejlesztési célokról szóló ENSZ-nyilatkozat – betartásában és végrehajtásában;
39. kifejezetten támogatja a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó tanácsadók vagy az e témával foglalkozó kapcsolattartó pontok bevonását a közös biztonság- és védelempolitika (KBVP) misszióiba és az uniós küldöttségekbe, és felszólítja az uniós kül- és biztonságpolitikai főképviselet, hogy akadályozza meg ezek kettős megbízatását és lássa el őket a szükséges erőforrásokkal és felhatalmazással;
40. hangsúlyozza a tudatosság növelésére irányuló kampányoknak a sztereotípiák, a megkülönböztetés (nemi alapú, kulturális, vallási alapú) elleni harcban, illetve általában a nemek közötti egyenlőség megteremtésében játszott szerepe fontosságát; megjegyzi, hogy ezeket a kampányokat a médián és reklámokon, oktatási anyagokon és az interneten keresztül közvetített pozitív női példaképekkel kell kiegészíteni;
41. a KBVP-missziók keretében megfelelő panasztételi eljárások bevezetését kéri elsősorban a szexuális, illetve a nemi hovatartozáson alapuló erőszakra vonatkozó bejelentések elősegítése céljából; felhívja a főképviselet/alelnököt arra, hogy a KBVP-missziók féléves értékelésébe illesszen be a nők, a béke és a biztonság helyzetéről szóló részletes beszámolót; emlékeztet rá, hogy a KBVP-missziók az egyik legfontosabb eszközt jelentik ahhoz, hogy az EU kinyilvánítsa elkötelezettségét az ENSZ BT 1820. és 1325. számú határozataiban foglalt célkitűzések teljesítése iránt a válság sújtotta országokban és térségekben;
42. kéri, hogy egyedi költségvetést irányozzanak elő az uniós szinten kialakított mutatók alapján összegyűjtött adatok értékelésére és ellenőrzésére; kéri, hogy a nemekkel kapcsolatos szakértelem, valamint a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatosan a KBVP-missziók keretében megvalósuló projektek és tevékenységek képezzenek meghatározott költségvetési tételeket;
43. kéri az EU költségvetési hatóságát, hogy növelje a nemek közötti egyenlőség és a nők jogainak előmozdítására szánt pénzügyi forrásokat a jövőbeli fejlesztési támogatási

eszközökben (2014–2020);

44. kéri az EU főképviseletét és a Bizottságot, hogy hozzák meg a szükséges intézkedéseket, amelyekkel javítható az EU külső fellépéseit szolgáló valamennyi pénzügyi eszköz (Európai Fejlesztési Alap, Fejlesztési Együttműködési Eszköz, Európai Szomszédsági és Partnerségi Támogatási Eszköz, Előcsatlakozási Támogatási Eszköz, a Demokrácia és az Emberi Jogok Európai Eszköze, Stabilitási Eszköz) kiegészítő jellege és időben történő mobilizálása annak érdekében, hogy a nők háború alatti helyzetével kapcsolatos uniós fellépések összehangoltak legyenek;
  45. kéri, hogy a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete nyújtson egyedi támogatást a nemek közötti esélyegyenlőséggel kapcsolatos hatékony gyakorlatok gyűjtéséhez, feldolgozásához és terjesztéséhez a nők fegyveres konfliktusokban kialakult helyzetére vonatkozó pekingi mutatók végrehajtása tekintetében;
  46. hangsúlyozza a „Nemek közötti egyenlőség a fejlődésért és békéért” elnevezésű EK–ENSZ partnerség által betöltött fontos szerepet, amely arra törekszik, hogy meghatározza a nemek közötti egyenlőség és a nők emberi jogainak új támogatási módokba való beillesztésére vonatkozó megközelítéseket, valamint hogy támogatást nyújtson a nemzeti szintű partnerek arra irányuló erőfeszítéseikhez, hogy eleget tegyenek a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos nemzetközi kötelezettségeiknek, valamint a nemek közötti egyenlőség iránti elkötelezettségüket a nemzeti fejlesztési programokon és költségvetéseken belül megfelelő pénzügyi forrásokkal támasszák alá; hangsúlyozza, hogy ez a projekt különös figyelmet fordít a nők konfliktushelyzetben és konfliktust követő helyzetben betöltött szerepére, de legfőképpen az ENSZ Biztonsági Tanácsa 1325. sz. határozatának megfelelő végrehajtására;
  47. kéri az Uniót, hogy a konfliktus utáni újjáépítéshez nyújtott segítség keretében támogassa az iskolák létrehozását, lehetővé téve ezáltal a gyermekek oktatási körülményeinek javítását;
  48. üdvözliz azokat a különféle kezdeményezéseket, amelyek célja a konfliktusok figyelemmel kísérése és a gyors riasztással kapcsolatos, nemi sajátosságokra vonatkozó mutatók kidolgozása, mint például az Egyesült Nemzetek Női Fejlesztési Alapja, az Európa Tanács, a svájci Alapítvány a Békéért, a Nemzetközi Riasztás és a Korai Figyelmeztetés és Korai Reagálás Fóruma által létrehozott mutatók;
  49. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a konfliktus sújtotta és a konfliktust követő helyzetben lévő területeken nőket bízzanak meg a vízellátás, a környezeti higiénia és a közegészségügyi politika irányításával, és hangsúlyozza a biztonságos ivóvízhez, a megfelelő higiéniahoz és a termelési célra használt vízhez való hozzáférés kiterjesztésének jelentőségét;
- o
- o o
50. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak és a tagállamok kormányainak.

